

Gondolatok a horgosi Szent István-szobornál

Az öntudatára ébredő és múltját tisztelő ember ős-idők óta meg akarta örökíteni neves elődeit időtálló szobrok és jelképek alakjában, azzal a céllal, hogy ezzel biztosítsa népe, nemzetsége folyamatosságát a jövőben. Ezt tették a bátor és nemes lelkű horgosiak is ez év tavaszán, mikor első királyunknak szobrot emeltek.

Nekem jutott az feladat, hogy a kőtömbnek arcot formáljak, és szoborba álmodjam szent királyunkat. A faragás hosszú, fagyos, téli hetei alatt volt módom töprengeni azon, hogy vajon Ő milyen ember lehetett? Kerestem azt a méretet, megjelenést, arcot, karaktert, tekintetet, mellyel legjobban ki lehet fejezni egy olyan szakrális erőt és egy számunkra talán nehezen elképzelhető vérvivataros történelmi korban felelősen dönteni képes nemes, de olykor kegyetlen tudatosságot, mely Szent Istvánt jellemezhetette. El kellett vonatkoztatnom az általam eddig már ismert Szent István-áb-

rázolásoktól. Arra a fölismerésre jutottam, hogy nem lehet Őt pusztán vázlatokra támaszkodva megformálnom. Nem egy egyszerű emberarcot faragtam. Engedtem, hogy az ősök szelleme és a kő is vezessen engem, mikor bontom ki a formát.

A sztyepei népek ősi kőbábványai, kőarcai jutottak többször eszembe munkám során. Azok a hatalmas kőösök úgy állnak az eurázsiai pusztában, mintha azokat a teremtő Isten szórta volna szét. Az örökkévalóságnak szánt jelek a végtelen síkságon. Ilyen szakrális jelnek, korszak- és területi határkőnek, erkölcsi fogódzónak szántam szobromat, kívánva, hogy erőt adjon, irányt mutasson az elbizonytalandóknak és belőle merítőknak. Egy Döbrentei Kornéltól kölcsön vett gondolat szerint, országunkat csaknem annyi darabra szakították, mint tette azt Szent István, Koppány testével. Szándéka szerint azért tette, hogy egységesítse a népet, mert az csak így tudott meg-

A horgosi Szent István-szobor

A háttérben a szobrász ➤

maradni. Történelmünk során számtalanszor akarták, és akarják most is, hogy a magyarság összetörjön, elveszen, kihaljon. Jelenthetjük Szent Istvánnak: csonkán, erkölcsi, gazdasági jóvátétel nélkül bár, de még megvagyunk.

Végezetül fogadják szeretettel Krúdy Gyula 1922-ben papírra vetett gondolatait, melyekkel megtört lelkű és sorsú magyar testvéreit biztatta: „Helyén marad minden (...). Ott állnak a tornyok, a városok, a hidak, ahol tegnap állottak (...). Nem mondhatják a dicsőséges korok harangjainak, hogy másképpen konduljanak a mennybéli szentekről elnevezett templomok felett, (...) nem mondhatják az óratornyoknak, hogy más időt mutassanak, és nem mondhatják az elrejtett szíveknek, hogy ne érezzenek; nem fordíthatják ki a gondolatot, az álmot, de még a szót sem, amelyre mától fogva titkon, de halálos komolysággal tanítják a megszületendő gyermekeket; nem tilthatják meg az imádságot, amely évről évre lázadóbb, hogy végül

megostromolja az eget; (...) nem semmisíthetik meg Vörösmarty verseit; nem törölhetik a memóriákból ezer esztendő históriáját, (...) nem tehetnek semmit, hogy Szűz Mária elvegye pártfogását a szegény magyaroktól...” Bár sok mindent elvettek tőlünk, de Krúdy szavaival élve ismét: „velünk a lelkünk, a magyarok lelke, amelynek nincsen új országhatára, új vámsorompója, mert az elmegy a fináncok orra előtt a széllel, amely a magyar nevű virágok és fák hímporát is hátán hordja egyik határból a másikba; velünk a költészetünk, amely a folyók habjainak sarkantyúpengésével szökik át az idegen vámosok hídjai alatt; velünk a jövő, amely ott ragyog ugyanazon csillagsugárban, amelyet a kecskeméti pusztákon és az erdélyi havasok között egyformán látunk (...). Ne hajtsd búbánatnak fejed, jó magyarom, hiszen amit elvettek tőlünk, miénk marad. *Nagy a lopott süveg a szomszéd fején, nem viselheti, még éjszaka sem...*”

Horgos, 2010. augusztus 20.

Mátyás király mellszobra
Kishegyesen

Márványtábla az újvidéki Apáczai-kollégiumban
– Simor Márton alkotásai